

Prima instanță: Judecătoria Orhei (sediul central), (jud. V. Cupcea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, (jud. A. Pahopol, V. Negru, A. Bostan)

DECIZIE

03 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către Manole Alexei reprezentat de avocatul Modval Ion,

în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Chihai Dumitru împotriva lui Manole Alexei cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat, încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 27 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Manole Alexei împotriva hotărârii din 09 noiembrie 2017 a Judecătoriei Orhei (sediul central),

c o n s t a t ă:

La 20 octombrie 2014, Chihai Dumitru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Manole Alexei prin care a solicitat repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 09 noiembrie 2017 a Judecătoriei Orhei (sediul central), cererea de chemare în judecată depusă de Chihai Dumitru a fost admisă parțial.

La 10 noiembrie 2017, Manole Alexei a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond.

Prin încheierea din 18 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Manole Alexei, acordându-i un termen pentru a prezenta apelul motivat și să achite taxa de stat în sumă de 187, 50 lei până la data de 06 februarie 2018, ora 13:30, fiind preîntâmpinat despre posibilitatea restituirii cererii de apel în cazul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel.

Prin încheierea din 06 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a prelungit

termenul de procedură pentru înlăturarea neajunsurilor indicate în încheierea din 18 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și anume pentru depunerea apelului motivat până la următoarea ședință de judecată – 27 februarie 2018, ora 13:30.

Prin încheierea din 27 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de către Manole Alexei, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel privind prezentarea apelului motivat.

Prin decizia din 11 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Manole Alexei și s-a menținut încheierea din 27 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 24 iulie 2018, Manole Alexei a depus repetat cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond.

Prin încheierea din 31 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de către Manole Alexei, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 12 septembrie 2018, Manole Alexei a depus o nouă cerere de apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond.

Prin încheierea din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de către Manole Alexei, ca fiind depusă asupra unei hotărâri judecătorești asupra căreia prin efectul legii nu poate fi exercitată calea de atac apelul.

Prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Manole Alexei, casată încheierea din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare la etapa de primire a cererii de apel.

Prin încheierea din 27 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Manole Alexei împotriva hotărârii din 09 noiembrie 2017 a Judecătoriei Orhei (sediul central), ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 24 mai 2019, Manole Alexei reprezentat de avocatul Modval Ion a declarat recurs împotriva încheierii din 27 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate, repunerea apelului în termen și restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În susținerea recursului declarat a menționat că, a contestat hotărârea primei instanțe în următoarea zi după emitere, însă din motive de sănătate nu a putut executa indicațiile instanței de apel cu privire la înlăturarea neajunsurilor depistate, iar restituirea apelului pe acest motiv a condiționat depunerea repetată a acestuia.

În cererea de apel depusă repetat, Manole Alexei a indicat motivele din care nu a depus apelul în termenul legal, anexând probe în acest sens, astfel faptul că nu a indicat expres solicitarea de repunere nu poate servi temei pentru restituirea apelului.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 27 decembrie 2018, expediată recurentului la 16 ianuarie 2019 fără a fi anexate probe ce ar confirma data recepționării acesteia, însă Manole Alexei a luat cunoștință de materialele cauzei și a primit copia încheierii recurate la 15 mai 2019. Astfel, Colegiul consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și declarând recursul la 24 mai 2019, a acționat în interiorul termenului legal.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Manole Alexei reprezentat de avocatul Modval Ion urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul central), prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Chihai Dumitru împotriva lui Manole Alexei, a fost pronunțat la 09

noiembrie 2017.

Recurentul Manole Alexei, a depus repetat cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 12 septembrie 2018, termenul limită fiind 11 decembrie 2017, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Așadar, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Manole Alexei, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (nu a fost citat la ședința de judecată, recepționarea cu întârziere a hotărârii etc.) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

Instanța de recurs apreciază critic și ca urmare va respinge argumentele recurentului cu privire la faptul că deși, a depus cu întârziere apelul repetat și a indicat în apelul declarat motivele omiterii termenului, însă a omis de a solicita nemijlocit repunerea în termen, or în lipsa unei solicitări exprese în textul cererii de apel sau cel puțin indicarea unor motive ce ar evidenția voința părții în acest sens, nu obligă instanța de apel, în corespundere cu prevederile art. 369 alin. (1¹) al Codului de procedură civilă să stabilească ședință și să examineze cererea de repunere în termenul de declarare a apelului, astfel o cerere lipsind.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, *inter alia*, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, *Golder vs. the United Kingdom*, hotărâre din 21 ianuarie 1975; *Z and Others vs. the United Kingdom*, hotărâre din 10 mai 2001; și *Kreuz vs. Poland*, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În situația de fapt, contrară cadrului legal relatat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recurentul Manole Alexei, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO (cauza *Popov 2 vs. Moldova*, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza *Melnic vs. Moldova*, hotărâre din 14 noiembrie 2006), Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 27 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Manole Alexei reprezentat de avocatul Modval Ion.

Se menține încheierea din 27 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău emisă în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Chihai Dumitru împotriva lui Manole Alexei cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat, încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova